

Column André Nijhof

PERSOONLIJKE ONTWIKKELING, JUIST NU

'Education is the most powerful weapon to change the world'.¹ Het onderwijs in Nederland heeft zich de afgelopen decennia vooral gefocust op kennis-overdracht. Van kleuter tot universiteit leren we feiten, formules en concepten uit het verleden. Maar in een wereld die snel verandert, lijkt deze focus steeds minder relevant. De opkomst van kunstmatige intelligentie, de noodzaak voor professionals om met duurzame transities om te gaan en de steeds lager wordende welzijnscijfers onder jongeren tonen aan dat het tijd is voor een nieuwe benadering. De nadruk moet verschuiven naar persoonlijke ontwikkeling, zodat we vaardigheden ontwikkelen die ons als mensen in staat stellen om te navigeren in een wereld die we niet langer begrijpen met de kennis van gisteren. Kunstmatige intelligentie (AI) neemt steeds meer taken over die voorheen door mensen werden uitgevoerd. Dit maakt de focus op kennisoverdracht in het onderwijs steeds minder relevant, aangezien machines nu sneller en nauwkeuriger informatie verwerken. Wat nodig is, is onderwijs dat zich richt op het ontwikkelen van kritisch denken, creativiteit en het vermogen om in onbekende situaties te handelen. Het onderwijs van de toekomst moet niet alleen feiten overdragen, maar inzetten op de ontwikkeling van het volledige potentieel van een leerling. We staan voor grote wereldwijde uitdagingen zoals klimaatverandering en de energietransitie. In deze transities zijn professionals nodig die beschikken over zelfkennis, moed en een langetermijnorientatie. Door persoonlijke ontwikkeling centraal te stellen in het onderwijs, worden competenties ontwikkeld die jongeren professioneel en persoonlijk versterken en voorbereiden op de onzekerheden van de toekomst.

Het welzijn van jongeren is een groeiend probleem, met een toename in depressie, burn-out en angststoornissen. De urgentie hiervan wordt onderstreept door tragische cijfers: van alle tieners die in 2024 in Nederland overleden, stierf 20 procent door zelfdoding. Bij twintigers lag dit percentage zelfs op 32 procent. Het onderwijs legt vaak en te veel nadruk op prestaties en het afvinken van lijstjes, wat de mentale druk vergroot. Bovendien komen veel jongeren bij hun levensdoel momenteel niet verder dan de wens om 'veel geld te verdienen'. Zonder diepere drijfveren blijft dit een externe norm van succes die weinig weerbaarheid biedt tegen stress. Indien het onderwijs jongeren stimuleert om meer verantwoordelijkheid te nemen voor zichzelf en voor de samenleving, komt dat hun zingeving ten goede. Dit geeft jongeren een kompas waardoor het leren weer betekenisvol wordt; ze begrijpen weer waarvoor zij studeren en kunnen externe prestatiedruk beter relativeren. Als we de fundamenteën van het onderwijs verleggen naar persoonlijke ontwikkeling, creëren we niet alleen weerbare professionals voor de toekomst, maar ook mensen die met vertrouwen en veerkracht door het leven gaan. Dit is de basis voor een maatschappij die niet alleen draait om economische groei, maar ook om welzijn en duurzaamheid. Laten we de machines het werk laten doen en ons als mensen concentreren op de vaardigheden die alleen wij kunnen ontwikkelen: compassie, moed en zelfbewustzijn.

André Nijhof is professor Duurzaam Ondernemen en Stewardship, Nyenrode Business Universiteit.

1. Een citaat van Nelson Mandela.